



Broj:  
Sarajevo, \_\_. \_\_. 2019. godine

Na osnovu člana 26. stav 1. tačka 2. i člana 74. stav 1. Statuta Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 34/08 – prečišćeni tekst), Gradsko vijeće Grada Sarajeva, na 34. sjednici održanoj \_\_ godine, primilo je k znanju

Informaciju o projektnim aktivnostima i dobivenim projektima iz međunarodnih finansijskih institucija i linija.

## **PREDSJEDAVALJUĆI GRADSKOG VIJEĆA**

**Igor dr. Gavrić**



**Grad Sarajevo**  
**City of Sarajevo**

Bosna i Hercegovina  
Federacija Bosne i Hercegovine  
Kanton Sarajevo  
Grad Sarajevo

**GRADSKA UPRAVA**

**INFORMACIJA**  
**O PROJEKTNIM AKTIVNOSTIMA I DOBIVENIM PROJEKTIMA IZ**  
**MEĐUNARODNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA I LINIJA**

**Predlagač:** Gradonačelnik  
**Obradivač:** Gradska služba  
za lokalnu samoupravu i razvoj grada

**Sarajevo, decembar 2019. godine**

**Adresa:** Hamdije Kreševljakovića 3  
71000 Sarajevo, BiH  
**Tel:** +387 33 407 443  
**Fax:** +387 33 208 341  
**Email:** grad@sarajevo.ba  
**Web:** www.sarajevo.ba



## I UVOD

Grad Sarajevo vodi razvojnu politiku, pored ostalog i putem razvojnih projekata i postiže finansiranje projekata iz drugih izvora u velikoj mjeri, te tako nadomještajući nedovoljna budžetska sredstva, nastoji stvarati pozitivan i produktivan poslovni ambijent i klimu, koja je inspirativna i uključujuća za sve inicijative i ideje građana.

Gradska služba za lokalnu samoupravu i razvoj grada, uz svestranu podršku rukovodstva Grada, svojim standardnim aktivnostima iz djelokruga rada Službe dodala je i projektni pristup s ciljem obezbjeđivanja dodatnih sredstava za potrebe iz zajednice, a time i osnaživanje razvojne politike Grada. Radi se o novom proaktivnom i inovativnom pristupu u radu uprave, koji može poslužiti kao primjer dobre prakse i drugim jedinicama lokalne samouprave. U samom početku bilo je skromno, jedna po jedna aplikacija, uz paralelno sticanje znanja i vještine u oblasti apliciranja, a zatim i implementacije projekata iz međunarodnih fondova. Vremenom, stečena znanja i iskustva su rezultirala povlačenjem značajnijih, a onda i višemilionskih sredstava iz međunarodnih fondova, te pozicioniranje Grada Sarajeva kao poželjnog partnera za međunarodne projekte i procese.

Bitno je napomenuti, pored vidljivog finansijskog aspekta obezbjeđivanja dodatnih sredstava iz međunarodnih fondova u našu zajednicu, još je značajniji onaj koji nije toliko vidljiv na prvi pogled, a to je pozicioniranje Grada Sarajeva kao lidera određenih procesa, te kao poželjnog partnera na ovom polju djelovanja.

## II PROJEKTI

Oblasti odobrenih projekata su različite, zavisno od aktuelnih poziva, te prepoznate potrebe iz zajednice: energetska efikasnost, kultura, nacionalne manjine, muzeji, održivi razvoj, smart city... U proteklom periodu, sljedeći projekti su odobreni za finansiranje, te uspješno implementirani:

- **Projekat zamjene stolarije, uređenje dvorišta i biblioteke OŠ Saburina, koji je finansirala Vlada Japana i ambasade V4 zemalja u ukupnom iznosu od 506.000 KM.**

Grad Sarajevo je podnio aplikaciju Vladi Japana, preko Ambasade Japana u BiH, za finansiranje zamjene stolarije u OŠ Saburina, koja je, pored značajne funkcije koju ima kao osnovna škola, također i kulturno-historijski objekat od značaja za Sarajevo. Aplikacija je odobrena, a prilikom posjete donatora školi zaključeno je da, pored stolarije, postoje i druge potrebe kao što je uređenje biblioteke i dvorišta, te su pozvane ambasade država Višegradske četvorke da također učestvuju u projektu poboljšanja uslova u OŠ Saburina, što je i prihvaćeno, te je škola, pored zamjene stolarije, dobila i uređeno dvorište i biblioteku na zadovoljstvo kako đaka, tako i svih zaposlenih u ovoj školi.

- **Projekat uvođenja sistema grijanja po najnovijim tehnologijama u OŠ Saburina finansiran od strane Vlade Slovačke Republike sa ukupnim iznosom od 230.000 KM**

U vrijeme apliciranja za grant Vlade Japana za zamjenu stolarije u OŠ Saburina iz Ambasade Slovačke dobili smo informaciju o mogućnosti apliciranja na fond Vlade Slovačke, za uvođenje sistema grijanja po najnovijim tehnologijama u neku instituciju/zgradu u Sarajevu. Uzimajući u obzir

projekat zamjene stolarije u OŠ Saburina, smatrali smo da bi se sa uvođenjem novog sistema grijanja dobio jedan zaokružen projekat energetske efikasnosti u ovoj školi, te smo zato predložili OŠ Saburina. Iako je bilo predloženo više različitih zgrada, OŠ Saburina je izabrana kao najprihvatljivija za grant sredstva Vlade Slovačke za uvođenje novog sistema grijanja, a kojim je omogućeno ostvarenje značajne finansijske uštede u smislu plaćanja visokih računa za zagrijavanje objekta škole, ali i doprinos u očuvanju okoliša, kroz primjenu čistih, zelenih tehnologija u grijanju.

Sa ovim projektom zaokružen je, kako projekat energetske efikasnosti, tako i cjelokupan projekat poboljšavanja uslova u OŠ Saburina, kao obrazovnoj instituciji i instituciji od kulturno- historijskog značaja za Sarajevo.

Dakle, ovaj projekat je u cjelosti uspješno implementiran, a već ova sezona grijanja pokazat će konkretne uštede koje će se postići, tako da je ovaj projekat od značaja i za čitavu zajednicu, zbog smanjenja zagađenja zraka prouzrokovanog i starim sistemom grijanja, a značajne su i planirane finansijske uštede, koje će se ostvarivati svake godine.

- **Projekat „Pružanje doprinosa efektivnoj realizaciji prava i potreba nacionalnih manjina u Sarajevu na polju obrazovanja, medija i kulture“ finansiran iz zajedničkog programa EU i Vijeća Evrope „Horizontal Facility“ za Zapadni Balkan i Tursku, u ukupnom iznosu od 19.558,30 KM, a urađen i realiziran u partnerstvu sa Vijećem nacionalnih manjina KS.**

Grad Sarajevo kontinuirano podržava rad nacionalnih manjina u Sarajevu. Međutim, uzimajući u obzir povećane potrebe udruženja nacionalnih manjina, kao i ograničena sredstva u Budžetu Grada Sarajeva koja su namijenjena ovoj populaciji, još 2015. godine odlučili smo da apliciramo na grant Vijeća Evrope kako bi osigurali dodatna sredstva za promociju i zaštitu prava nacionalnih manjina. Nakon uspješno odobrenog, a zatim i implementiranog projekta 2015./2016. godine, ponovo smo u 2018. godini aplicirali za novi grant, te je odobreno ukupno 19.558,30 KM za projekat pod nazivom „Pružanje doprinosa efektivnoj realizaciji prava i potreba nacionalnih manjina u Sarajevu na polju obrazovanja, medija i kulture“. Projekat je uspješno implementiran, a udruženja nacionalnih manjina su dodatno osnažena i učinjena vidljivijim u našem društvu.

- **Projekat „Recikliraj i štedi za održiv razvoj u gradu Sarajevu“ odobren je u sklopu Partnerstva za održivi razvoj, u ukupnom iznosu od 28.000 EUR, a koji je Grad Sarajevo implementirao u saradnji sa pobratimskim Gradom Wolfsburgom i NVO Ekotim.**

U Njemačkoj je pokrenut projekat Partnerstva za održivi razvoj sa ciljem povezivanja gradova Njemačke sa gradovima regiona u oblastima od zajedničkog interesa. Za partnera Gradu Sarajevu određen je Grad Wolfsburg, kao dugogodišnji pobratimski grad. U sklopu navedene inicijative u oba grada su implementirani pilot projekti ukupne vrijednosti 28.000 EUR (po 14.000 EUR po gradu) na temu održivog razvoja. U Sarajevu je projekat implementiran u saradnji sa NVO Ekotim, OŠ Aleksa Šantić i Maarif Koledž, u kojima su provedene radionice za učenike na temu zaštite okoliša, reciklaže i održivog razvoja.

- **Projekat „RoSaE- Rim i Sarajevo za Evropu“, čije je finansiranje odobreno u okviru EU programa „Evropa za građane“ u ukupnom iznosu od 95.250 EUR (186.499,5 KM), a koji je dodatno ojačao saradnju Grada Sarajeva i Grada Rima.**

U partnerstvu sa Gradom Rimom i drugim partnerima implementiran je projekat „RoSaE – Rim i Sarajevo za Evropu“, a koji je finansiran u sklopu programa Evropa za građane. Projektom je nastojano podići svijest građana Rima i Sarajeva o važnosti četiri slobode koje su uvedene *Rimskim ugovorima* 1957. godine, te njihovom doprinosu razvoju multikulture, demokratske i slobodne Evrope u kojoj ljudi mogu mirno živjeti.

Ono što je bitno za ovaj projekat je saradnja koja je uspostavljena između Sarajeva i Rima. Nakon uspješne implementacije ovog projekta, Grad Rim je uputio poziv Gradu Sarajevu da se priključi značajnom konzorciju partnera za apliciranje na program Horizon 2020 sa projektom SCENIC, ukupne vrijednosti 10 miliona EUR. Projekat je pozitivno ocijenjen u prvoj fazi evaluacije, međutim, nažalost u drugoj fazi evaluacije nije imao dovoljno bodova da bude odobren za finansiranje. Iako projekat SCENIC nije odobren za finansiranje, učešće u jednom takvom procesu sa respektabilnim gradovima i institucijama iz EU donosi mnogo lekcija, novih znanja i značajno iskustvo koje će poslužiti u budućim procesima. Pored projekta SCENIC, Grad Rim je uključio Grad Sarajevo i u druge slične aplikacije za program Horizon 2020 na kojima se trenutno radi, a koji su višemilionske vrijednosti.

Dakle, ovo je jedan od primjera kako partnerstva na apliciranju i implementaciji projekata mogu biti samo početna tačka za jednu veću i značajniju saradnju, te kako se uspješnom implementacijom projekata sa međunarodnim partnerima jača uloga, pozicija i reputacija Grada Sarajeva koji svojim proaktivnim i odgovornim pristupom postaje poželjan partner u međunarodnim projektima i procesima.

- **Projekat „Culture that Unites us“ realiziran u saradnji sa gradom Devnya iz Bugarske i Sarajevskom razvojnom agencijom SERDA, a odobren iz programa Evropa za građane sa ukupnim iznosom od 24.190 EUR (47.364 KM).**

Projekat je imao za cilj razmjenu znanja i iskustva između institucija kulture Sarajeva i gradova iz Bugarske. Projekat je uspješno implementiran, a tokom implementacije projekta, uspostavljene su interesne veze u ovoj oblasti, koje se nastavljaju i djeluju i nakon završetka projekta.

- **Projekat NET MED odobren iz programa Evropa za građane sa ukupnim iznosom od 25.000,00 EUR (48.950,00 KM)**

Cilj projekta je bilo povezivanje četiri zemlje (BiH, Španija, Italija i Portugal) i razmjena iskustava kao i izazova na temu obrazovanja, mladih, volonterskog angažmana i migracija. Projekat je rezultirao i Memorandumom o razumijevanju i posvećenosti aktivnostima koje tretiraju tematizirana pitanja. Uspješno je implementiran održavanjem desetodnevnih radionica u Sarajevu za učesnike iz Španije, Italije, Portugala i BiH, te su ostvarene značajne konekcije i dogovori za buduće zajedničke projekte između učesnika.

- **Projekat „Connecting Nature“ koji je finansiran iz programa Horizon 2020 sa ukupnim iznosom od 10 miliona EUR, a gdje je Grad Sarajevo pridruženi član.**

Iako je Grad Sarajevo samo pridruženi član, učešće na jednom ovakvom projektu je od velikog značaja za Grad Sarajevo zbog sticanja novih znanja, iskustava i konekcija sa respektabilnim partnerima. Grad Sarajevo u ovom projektu učestvuje posredstvom Sarajevske razvojne agencije SERDA koja je partner na projektu. Projekat tretira mogućnosti iznalaženja pogodnih prirodnih, ekološki ispravnih rješenja, a koja su ujedno u funkciji postizanja ciljeva održivog razvoja u gradovima.

- **Projekat izrade Akcionog plana energetske održivog razvoja i klimatskih promjena (SECAP-a) za Grad Sarajevo, koji finansira UNDP, a implementira SEECO putem kompanije ENOVA**

Grad Sarajevo je aplicirao na javni poziv za finansiranje izrade Akcionog plana energetske održivog razvoja i klimatskih promjena (SECAP-a) za Grad Sarajevo. SECAP se temelji na referentnom inventaru emisija i ocjenjivanjima rizika i izloženosti koji sadrže analizu trenutnog stanja. Ovi elementi služe kao osnova za utvrđivanje sveobuhvatnog kompleta radnji koje lokalna tijela vlasti planiraju izvršiti kako bi ostvarili ciljeve za prilagođavanje i ublažavanje uticaja klimatskih promjena. U planu se koriste rezultati Referentnog inventara emisija sa ciljem identifikacije najznačajnijih područja u kojima je moguće poduzeti konkretne akcije i koja daju najviše potencijala za dostizanje ciljane redukcije CO<sub>2</sub> od strane lokalnih vlasti. Plan definiše konkretne mjere redukcije, kao i vremenske okvire i odgovornosti, koji će dugoročnu strategiju pretvoriti u konkretne provedive aktivnosti.

Nakon izrade i usvajanja SECAP-a, implementacija jedne od mjera će biti sufinansirana od strane UNDP-a u iznosu od 70%.

- **Projekat „Future cities“, ukupne vrijednost 3 miliona EUR, implementira se u saradnji sa Climate KIC i gradovima Maribor, Skoplje, Križevci, Niš.**

Projekat ima za cilj razvijanje i kanalisanje procesa u navedenim gradovima kako bi bili što bolji za život i rad, ali i poželjna turistička destinacija. U sklopu projekta planirano je formiranje tzv. YES tima, koji će imati zadatak da, između ostalog, aplicira za potrebna sredstva kako bi se mogli finansirati navedeni procesi potrebni za kreiranje i razvoj održivog, inkluzivnog grada budućnosti.

- **Projekat BACID, 6.000 EUR**

Ovaj projekat je odličan primjer mnogobrojnih pozitivnih efekata koji mogu nastati iz implementacije jednog projekta. Iako se radi o naizgled malom iznosu, ovim projektom uspostavljena je značajna i kvalitetna saradnja sa ekspertima iz Urban Innovation Vienna, Agencije Grada Beča koja je zadužena za pitanja smart city i inovacija. U sklopu našeg projekta navedeni eksperti su u Sarajevu održali radionice, a koje su na kraju rezultirale izradom dokumenta Analize trenutnog stanja u oblasti smart city u Sarajevu, koja treba da posluži kao prvi korak prema Smart City Strategiji. Nakon radionica uspostavljena je saradnja i komunikacija, te je omogućeno učešće eksperata Urban Innovation Vienna na Sarajevo Innovation Summitu te na Sarajevo Unlimited 2019., što je značajno obogatilo program oba događaja i doprinijelo kvalitetnom dijalogu ovih značajnih tema. Komunikacija i saradnja sa

Urban Innovation Vienna se nastavlja, što je od značaja za Sarajevo obzirom da Grad Beč prednjači u svijetu kada su u pitanju smart city rješenja i inovacije.

- **Projekat „Smart City Initiative“ koji se provodi i finansira u saradnji sa UNDP-em, u ukupnom iznosu od 1,8 miliona KM**

Smart City Inicijativa je petnaestomjesečni projekat pokrenut u decembru 2018. godine. Jedan je među pionirskim „Smart city“ projektima u zemlji, a implementira ga Grad Sarajevo u partnerstvu sa UNDP BiH i Općinom Stari Grad.

Projekat ima za cilj da pokrene interes u zajednici, stimulira saradnju među javnim, privatnim i civilnim stejkholderima i da iskoristi lokalnu inteligenciju koja bi se pretvorila u skup inovativnih ideja koje bi doprinijele pametnijem gradu, prikladnijem za život. Ova inicijativa vidi tehnologiju i digitalizaciju kao sredstva pomoću kojih će doprinijeti unaprijeđenju gradskih usluga i podsticaju pametne urbane ekonomije. Ipak, „pametnost“ u projektu je više od glatkih digitalnih interfejsa, mobilnih aplikacija i velikih podataka. Riječ je o ljudima, njihovoj dobrobiti i kvaliteti života. Približavanje ideje grada budućnosti građanima, preduzećima i vlastima, te pružanje mogućnosti da zajednički promjene sliku o gradu – to je stvarni smisao ove inicijative.

Pilot gradska oblast (2 km<sup>2</sup>), cjelovito smještena u općini Stari Grad, bit će mjesto implementacije projekta. To će biti gradska zona, koja neće samo omogućiti integrisanu implementaciju odabranih projekata, već će i demonstrirati rješenja, koja će se kasnije moći implementirati i u širem razmjeru.

A sada detaljnije,

### **O glavnim rezultatima:**

**City Mind Lab** je osnovan u decembru 2018. godine kao dobrovoljna, samoorganizirana, multidisciplinarna grupa profesionalaca građana Sarajeva, koji su umna snaga iza ove inicijative. City Mind Lab ima više od 120 članova koji se neformalno sastaju kako bi gradili veze i stvarali nove mogućnosti i kako bi savjetovali o narednim koracima koji trebaju da vode do inkluzivnije budućnosti Sarajeva.

- U martu 2019. godine, pitali smo građane Sarajeva da odrede **tri najveća izazova sa kojima se grad suočava**. Više od 1.300 osoba je odgovorilo na online upitnik te izjavilo da gorućim gradskim problemima smatraju zagađenje zraka, loš javni gradski prijevoz i korupcija.
- U aprilu 2019. godine projekat je pozvao privatni sektor da zamisli smart city projekte i partnerstva. Više od 30 preduzeća (IT sektor, inovatori, komercijalne banke, hoteli, inovacione laboratorije, telekomunikacije, umjetnosti i zanati, itd.) je uključeno u dizajn smart city ideja sa ljudima u njihovom središtu.
- Projekat je pokrenuo Javni poziv za inovativne prijedloge, sa ciljem da stimulira dizajn i implementaciju portofolija tehnoloških rješenja koje adresiraju izazove sa kojima se grad suočava i proizvode mjerljive pozitivne utjecaje na građane, pozivajući na zajedničke akcije među multi-sektoralnim gradskim stejkholderima da dizajniraju nacрте rješenja koje doprinose pametnom gradu. Sveukupno je dostavljeno 35 prijedloga – prva generacija prijedloga grada budućnosti koja sugerišu inovativna rješenja u području „real-time“ mjerenja zagađenja, monitoringa; pametna rješenja urbane mobilnosti i električna vozila;

- pametna rješenja gradskog prijevoza; pametni parking i osvjetljenje; pametno i inkluzivno pozorište; itd. Prijedlozi dolaze iz privatnog sektora i nevladinih organizacija koje rade u saradnji sa komunalnim preduzećima, akademijama, itd.
- Projekat je započeo i Consul platformu – dinamičan instrument za učestvovanje građana za otvoren, transparentan i inkluzivan proces apliciranja i odabira projekata. Platforma je dizajnirana od strane grada Madrida, koriste je više od 100 gradova širom svijeta, pomažući pri povezivanju više od 90 miliona građana sa njihovim vladama. Grad Sarajevo se priključio ovoj globalnoj zajednici sa prvim online participativnim pristupom odabira prijedloga projekata u historiji Sarajeva. Sve projektne aplikacije podnijete kroz Javni poziv su dostupne javnosti. Ovaj instrument je također vrlo uspješan pri mobilizaciji glasova građana za njihove najpoželjnije projektne aplikacije. Njihov glas je uzet u obzir pri odabirnom procesu.
- **Javna prezentacija projekata iz užeg izbora** je organizovana u Vijećnici krajem augusta 2019. godine. Više od 350 građana je bilo prisutno događaju, gdje su mogli saznati više o predloženim projektima.
- Ljetna škola „IT Girls za Smart City” je organizovana u partnerstvu sa IT Girls Inicijativom (UNDP, UNICEF, UN Women) za 24 djevojke koje su bile zainteresovane da šire svoje znanje iz područja programiranja i robotike. Ljetna škola je pomogla pri spajanju ovih oblasti sa pametnim gradovima (ili gradovima budućnosti), te podržala dizajn i provedbu novog programa učenja baziranog na ICT-u, programiranju i robotici, ali nudeći znanje o pametnim gradovima. Ovaj jedinstven program učenja je organizovan u saradnji sa School & School privatnom obrazovnom ustanovom. Učenje je bilo vrlo interaktivno, pospješujući timski rad, izgradnju samopouzdanja, i njegovanje perspektive „gledanja unaprijed” o tome kako tehnologija može pridonijeti kreiranju gradova budućnosti. Na kraju su djevojke pretvorile neke od svojih dobrih ideja u praktična smart city rješenja.

### **O narednim aktivnostima**

- Implementirati portofolio smart city projekata, i ostvariti partnerstvo sa Accelerator Lab-om za identifikaciju mogućnosti povećanja aktivnosti.
- Iskoristiti i nadograditi rezultate pilot inicijative, te u budućnosti razviti veće gradske intervencije, koje će angažovati druge zainteresovane gradove u Bosni i Hercegovini.

### **- Projekat Food Waste Challenge/ Izazov „Hrana nije otpad“**

Primijetivši kako je pitanje otpada hrane veoma bitna tema o kojoj se premalo priča, Grad Sarajevo je na Sarajevo Unlimited 2019., u saradnji sa Accelerator Lab UNDP BiH, organizovao panel diskusiju na kojoj su učestvovali stručnjaci koji su govorili na ovu temu. Jedan od zaključaka panela je i da se o ovoj temi treba više govoriti, te podizati svijest građana o ovoj temi i mogućim rješenjima kako bi se spriječilo stvaranje otpada hrane te spriječile neželjene posljedice koje mogu nastati. U tom kontekstu objavljen je i Izazov.

Grad Sarajevo i Accelerator Lab UNDP BiH pozvali su pojedince, organizacije civilnog društva, akademske institucije, privatni sektor i medije da kandidiraju svoje ideje za praktična, primjenjiva i inovativna rješenja na temu: Kako promijeniti navike i prakse koje dovode do bacanja hrane i/ili pretvoriti otpad od hrane u nešto korisno? Svi zainteresovani mogli su do kraja novembra kandidovati svoje inovativne ideje putem Consul platforme (consul.sarajevo.ba) i takmičiti se za jednu od tri novčane nagrade koje je obezbijedio UNDP BiH: 1. mjesto 3,000 \$; 2. mjesto 2,000 \$ i 3. mjesto 1,000 \$.



U navedenom roku, pristiglo je 26 zanimljivih prijedloga rješenja, koje će u narednom periodu biti ocijenjena od strane žirija u skladu sa četiri osnovna kriterija: kvalitet, originalnost i izvodivost, te zero-waste/nulto bacanje, tj. ono rješenje koje nudi način da se hrana ponovo koristi.

- **Projekat „Muzejska priča“ koji je odobren za finansiranje sredstvima iz programa IPA II Programa prekogranične saradnje Srbija – Bosna i Hercegovina, sa ukupnim iznosom od 459.984,00 EUR (900.648,67 KM).**

Prepoznajući nezavidnu situaciju u kojoj se nalaze muzeji u Sarajevu, a cijeneći značaj koji imaju za očuvanje kulturno-historijskog naslijeđa, Grad Sarajevo je odlučio obezbijediti dodatna sredstva za jačanje ovih institucija. Radi toga smo aplicirali za IPA program prekogranične saradnje BiH – Srbija sa projektom „Muzejske priče“, te smo ocijenjeni kao uspješni u proceduri evaluacije, što je rezultiralo odobravanjem projekta ukupne vrijednost 900.648, 67 KM. Projekat u fokus stavlja 5 muzeja iz Sarajeva i 5 iz Srbije, sa ciljem da ih dodatno ojača, nabavi potrebnu opremu za produkciju novih izložbi, uvede najnovije tehnologije u vidu audio vodiča u sve muzeje, te povećá njihovu vidljivost, posjećenost i svijest o značaju ovih značajnih institucija koje čuvaju naše naslijeđe. Sve navedeno „projektovano“ je i uz uspostavljanje Mreže muzeja koju čine institucije muzeja iz BiH i iz Srbije, te jačanje njihove međusobne saradnje. Projekat je trenutno u fazi implementacije, a završetak projekta se očekuje u junu 2020. godine. Cilj nam je da ovaj projekat bude prepoznat kao primjer dobre prakse koja se može širiti i dalje, jer to predstavlja dodatni benefit za Grad Sarajevo, kao nosioca ovog projekta.

- **Projekat kandidature Grada Sarajeva za UNESCO Mrežu kreativnih gradova i titulu grad filma**

I najnovija, uspješna projektna aktivnost je kandidatura Grada Sarajeva „Sarajevo – Kreativni grad filma” na „Mreži kreativnih gradova UNESCO-a”. Proglašenjem Sarajeva kreativnim gradom filma UNESCO-a omogućava se filmskoj kulturi i drugim kreativnim industrijama da daju značajan doprinos održivom razvoju grada, kao ključnom pokretaču unapređenja i promocije industrije, turizma i obrazovanja. Cilj ovog projektnog programa je stvaranje novih pristupa i angažmana u filmskoj i televizijskoj industriji, poboljšanje filmskih lokacija i infrastrukture, povećanje zapošljavanja, te razvoj i poboljšanje filmskog turizma, u sve bitnijoj razvojnoj ulozi turizma.

### **III ZAKLJUČNA RAZMATRANJA**

Svaki od pobrojanih projekata koji su ovdje predstavljeni u nekoliko redaka, iza sebe sadrži čitav niz zahtjevnih kompleksnih koraka i procedura – od pronalaženja adekvatnih javnih poziva, pripreme projektnih prijedloga, procesa apliciranja koji je specifičan za svakog pojedinačnog donatora pa zatim čitav proces implementacije, saradnje sa različitim partnerima, korisnicima, specifične finansije i finansijske procedure pa aktivnosti vidljivosti, sve do izvještavanja i pravdanja sredstava donatoru, gdje svaki korak predstavlja projekat za sebe. Naročit izazov predstavlja iznalazjenje pogodne harmonizacije aktivnosti i administrativnih metoda radi prilagođavanja domaćih procedura sa procedurama donatora, koje su obavezujuće za korisnike grantova.

Za uspješnu realizaciju svake navedene faze potrebno je multidisciplinarno i široko znanje i vještine iz više oblasti, te kvalitetno znanje engleskog jezika, koji je najčešće obavezni jezik komuniciranja sa donatorima, te i unutar posebnih vještina i znanja iz oblasti svake faze projektnog ciklusa, finansija, marketinga/odnosa sa javnošću i mnogih drugih, koje su ključne za kvalitetu čitavog procesa o kojem govorimo.

Još jedan od izazova za članove projektnog tima, ali i za svu gradsku administraciju, predstavljaju i sami predmeti svakog od projekata, obzirom da se radi o projektima iz široke palete oblasti. Članovi tima moraju ući duboko u suštinu i detaljno izučiti problematiku svakog od projekata, tako da je nužna i neophodna kvalitetna i „prohodna” saradnja svih sa svima.

Uzimajući u obzir sve navedeno, kao i rezultate koji su postignuti u proteklom periodu, potrebno je pružati kontinuiranu i sve veću podršku timu koji se bavi projektima finansiranim iz međunarodnih fondova i linija, a naročito imajući u vidu da uspješne aplikacije predstavljaju izuzetan izazov implementacije uspješnog projekta.

Danas, projektni tim u osnovi čine, tri državne službenice iz dvije Službe i tri saradnice koje su angažovane i plaćene iz sredstava odobrenih projekata. Dakle, dodatni pozitivni aspekt ovog trenda predstavlja proaktivna mogućnost angažovanja i davanja šanse za rad, ali i sticanje i proširivanje specifičnih znanja i iskustva kvalitetnim mladim ljudima, a bez dodatnog tereta za Budžet Grada. Ovakvo angažovanje mladih osoba koje imaju posebna znanja i vještine potrebne za ove poslove i unaprjeđuju ih, ne predstavlja trošak, već investiciju obzirom da svojim rezultatima itekako opravdavaju ukazano povjerenje i uložena sredstva, a ujedno su i najbolji mogući kadar, provjeren kadar za eventualno buduće zapošljavanje.

Sve navedeno, bez sumnje ukazuje na značajan pozitivan trend, proaktivan i inovativan pristup, koji donosi mnogobrojne dobrobiti i to za sve građanke i građane i za naše društvo u cjelini. Evidentno je da smo, pokrenuvši značajne procese, privukli višemilionska sredstva u našu zajednicu, uspostavili nova, bitna partnerstva, te time ojačali i samu funkciju i poziciju Grada Sarajeva, a sve ovo je faktički, tek početak.

Nije zanemarivo da svojim iskustvom možemo poslužiti kao primjer dobre prakse, te pobuditi izazov da u što skorijem roku što veći broj lokalnih zajednica pronađe svoj ubrzan razvojni put i kapacitet po uzoru na Grad Sarajevo, a da mi i dalje svakako nastavimo u ovom pravcu, jačajući svoje kapacitete i gradeći dodatna znanja i iskustva iz svih ovih bitnih oblasti.

